

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

28. října 2010*

Ve věci C-203/09,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Bundesgerichtshof (Německo) ze dne 29. dubna 2009, došlým Soudnímu dvoru dne 8. června 2009, v řízení

Volvo Car Germany GmbH

proti

Autohof Weidendorf GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits a M. Safjan (zpravodaj), soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: Y. Bot,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 6. května 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Volvo Car Germany GmbH J. Kummerem a P. Wassermannem, Rechtsanwälte,

- za Autohof Weidensdorf GmbH J. Breithauptem, Rechtsanwalt,

- za německou vládu J. Möllerem, jakož i J. Kemper a S. Unzeitig, jako zmocněnci,

- za Evropskou komisi H. Støvlbækem a B.-R. Killmannem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 3. června 2010,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 18 písm. a) směrnice Rady 86/653/EHS ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců (Úř. věst. L382, s. 17; Zvl. vyd. 06/01, s. 177, dále jen „směrnice“).

- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Autohof Weidensdorf GmbH (dále jen „AHW“) a Volvo Car Germany GmbH (dále jen „Volvo Car“) ohledně požadavku společnosti AHW na odškodnění, jakož i uplatnění jejích nároků na platbu z důvodu dobropisů.

Právní rámec

Právní úprava Unie

- 3 Podle čl. 1 odst. 2 směrnice:

„Pro účely této směrnice se obchodním zástupcem rozumí osoba, která je jako nezávislý zprostředkovatel trvale pověřena sjednávat prodej a nákup zboží pro jinou osobu (dále jen, zmocnitel') nebo sjednávat a uzavírat tyto obchody jménem a na účet zmocnitele.“

- 4 Z článku 16 směrnice vyplývá:

„Touto směrnicí není dotčeno použití právní úpravy členských států, jestliže tato úprava stanoví zánik smlouvy bez výpovědní lhůty

- a) z důvodu, že jedna ze stran neplní částečně nebo zcela své povinnosti;

b) nastanou-li výjimečné okolnosti.“

5 Článek 17 uvedené směrnice stanoví:

„1. Členské státy přijmou opatření nezbytná, aby obchodní zástupce po zániku smlouvy získal odškodnění podle odstavce 2 nebo náhradu škody podle odstavce 3.

2. a) Obchodní zástupce má nárok na odškodnění, jestliže

- zmocniteli přivedl nové zákazníky nebo podstatně zvýšil objem obchodu se stávajícími zákazníky a zmocnitel má i nadále podstatné výhody z obchodu s těmito zákazníky, a

- zaplacení této odměny [tohoto odškodnění] je spravedlivé s ohledem na všechny okolnosti, zejména na provize, o které obchodní zástupce přichází a které vyplývají z obchodu s těmito zákazníky. [...]

6 Článek 18 směrnice stanoví:

„Odškodnění nebo náhrada podle článku 17 se nevyplatí,

- a) jestliže zmocnitel vypoví smlouvu z důvodu neplnění povinností ze strany obchodního zástupce, které by podle vnitrostátních právních předpisů opravňovalo k okamžitému zániku smlouvy;

- b) jestliže smlouvu vypoví obchodní zástupce, ledaže důvodem této výpovědi jsou okolnosti na straně zmocnitele, vysoký věk, choroba nebo nemoc obchodního zástupce, a z těchto důvodů na něm nelze spravedlivě požadovat, aby nadále vykonával své činnosti;

[...]“

7 Podle článku 19 této směrnice:

„Strany se nemohou před zánikem smlouvy odchýlit od článků 17 a 18 v neprospěch obchodního zástupce.“

Vnitrostátní právní úprava

- 8 Podle § 89a německého obchodního zákoníku (Handelsgesetzbuch, dále jen „HGB“):

„(1) Každá smluvní strana může smlouvu ukončit z vážného důvodu bez dodržení výpovědní lhůty. Toto právo nelze vyloučit ani omezit. [...]“

- 9 Ustanovení § 89b HGB provádí články 17 až 19 směrnice. Uvedené vnitrostátní ustanovení, v podobě platné v době rozhodné z hlediska skutkových okolností původního řízení, znělo následovně:

„(1) Obchodní zástupce může po ukončení smluvního vztahu od zmocnitele požadovat přiměřené odškodnění, pokud

1. zmocnitel má z obchodu s novými zákazníky, které získal obchodní zástupce, i po ukončení smluvního vztahu podstatné výhody,
2. obchodní zástupce ztratí v důsledku ukončení smluvního vztahu nárok na provizi, kterou by v případě pokračování tohoto smluvního vztahu měl z již uzavřených nebo v budoucnu uskutečněných obchodů se zákazníky, které získal, a

3. zaplacení odškodnění je s ohledem na všechny okolnosti spravedlivé.

Za rovnocenné se získáním nového zákazníka se považuje, jestliže obchodní zástupce zvýšil objem obchodu s některým ze stávajících zákazníků tak podstatně, že to z hospodářského hlediska odpovídá získání nového zákazníka.

[...]

- (3) Toto odškodnění se nevyplatí, jestliže

1. smlouvu vypoví obchodní zástupce, ledaže oprávněným důvodem této výpovědi je jednání zmocnitele nebo pokud pokračování v činnosti již od obchodního zástupce nelze požadovat z důvodu jeho věku či nemoci, nebo
2. smlouvu vypoví zmocnitel a existuje vážný důvod pro její ukončení související s protiprávním jednáním obchodního zástupce [...]"

¹⁰ Na základě ustálené judikatury Bundesgerichtshof zmíněné v předkládacím rozhodnutí se ustanovení týkající se odškodnění obchodního zástupce uvedená v § 89b HGB použijí obdobně na takovou koncesionářskou smlouvu, jako je koncesionářská smlouva dotčená ve věci v původním řízení. Jak vyplývá z uvedené judikatury, vážný důvod, který by odůvodňoval rozhodnutí ukončit smlouvu bez výpovědní lhůty, musí objektivně existovat pouze v okamžiku rozhodnutí o ukončení smlouvy. V případě, že

obchodní zástupce před stanoveným ukončením smlouvy neplní povinnosti, přičemž toto neplnění povinností odůvodňuje ukončení smlouvy bez výpovědní lhůty, opravňuje judikatura Bundesgerichtshof dokonce i zmocnitele, který přijal rozhodnutí o ukončení smlouvy po uplynutí výpovědní lhůty, k tomu, aby rozhodl buď o novém ukončení smlouvy bez výpovědní lhůty v případě, že se o uvedeném neplnění povinností dozvěděl před uplynutím výpovědní lhůty, nebo aby se odvolal na uvedené neplnění povinností jakožto na důvod odmítnutí vyplatit jakékoli odškodnění v případě, kdy se o neplnění povinností dozvěděl až po stanoveném zániku smlouvy.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 11 Volvo Car (poskytovatel koncese) a AHW (koncesionář) uzavřely koncesionářskou smlouvu. Jednatelé společnosti AHW zároveň provozovali s bývalým jednatelem AHW společnost Autovermietung Weidensdorf GbR (dále jen „AVW“). Tato poslední uvedená společnost navázala prostřednictvím jiné společnosti obchodní vztahy se společností Volvo Car upravené „rámcovou dohodou pro významné zákazníky“, týkající se výjimečných slev z cen při dodávkách nových vozů Volvo. AVW podle této smlouvy nakupovala vozy od společnosti AHW, přičemž jí byly poskytovány sjednané slevy. Společnost AHW za tímto účelem dostávala finanční příspěvky od společnosti Volvo Car.
- 12 Dopisem ze dne 6. března 1997 oznámila společnost Volvo Car své rozhodnutí koncesionářskou smlouvu vypovědět ke dni 31. března 1999.
- 13 V průběhu období od dubna 1998 do července 1999 byl proveden předčasný další prodej 28 vozů, které společnost AVW nakoupila od společnosti AHW, a to v rozporu

s koncesionářskou smlouvou. Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, v rámci řízení o opravném prostředku „Revision“ se vychází z domněnky, že se společnost Volvo Car o této skutečnosti dozvěděla až po zániku koncesionářské smlouvy.

- 14 Vzhledem k tomu, že společnost AHW měla za to, že se na koncesionářskou smlouvu použije § 89b HGB, požadovala poté v žalobě podané proti společnosti Volvo Car odškodnění za zákazníky a uplatnila nároky na platbu z důvodu dobropisů. Společnost Volvo Car má za to, že § 89b odst. 3 bodu 2 HGB brání společnosti AHW v tom, aby se domáhala nároku na odškodnění. Domnívá se, že společnost AHW obdržela příspěvky, na které neměla nárok, jelikož jednajíc vědomě v součinnosti se společností AVW, nedodržela smluvně sjednanou dobu držby. V rámci řízení o opravném prostředku „Revision“, které vedlo k projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, je prokázáno, že společnost AHW tímto jednáním porušila své povinnosti vyplývající z koncesionářské smlouvy uzavřené se společností Volvo Car. Společnost Volvo Car by tedy měla právo ukončit tuto smlouvu bez výpovědní lhůty, pokud by se o výše uvedeném dozvěděla před zánikem uvedené smlouvy.
- 15 Landgericht návrhům společnosti AHW vyhověl do výše 180 159,46 eur, pokud jde o odškodnění za zákazníky, a v plném rozsahu, pokud jde o dobropisy, přičemž v obou případech byly přiznány úroky.
- 16 Oberlandesgericht na základě odvolání společnosti Volvo Car rozsudek vydaný v prvním stupni částečně změnil, pokud jde o výši odškodnění a dobropisů. Tento odvolací soud měl za to, že společnost AHW má vůči společnosti Volvo Car nárok na odškodnění na základě použití ustanovení § 89b odst. 1 HGB *per analogiam*. Oberlandesgericht dospěl k závěru, že § 89b odst. 3 bodu 2 HGB musí být vykládán v souladu s čl. 18 písm. a) směrnice. Podle tohoto soudu může být obchodnímu zástupci

odepřen nárok na odškodnění pouze tehdy, pokud byl důvodem rozhodnutí zmocnitele ukončit smlouvu vážný důvod.

- 17 Společnost Volvo Car proti rozsudku Oberlandesgericht podala opravný prostředek „Revision“. Předkládající soud dospěl k závěru, že řešení sporu záleží na výkladu čl. 18 písm. a) směrnice.
- 18 Za těchto podmínek se Bundesgerichtshof rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 18 písm. a) směrnice [...] vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které obchodní zástupce nemá nárok na odškodnění, a to i v případě běžné výpovědi smlouvy ze strany zmocnitele, pokud v okamžiku běžné výpovědi sice existoval vážný důvod pro ukončení smlouvy bez výpovědní lhůty v důsledku protiprávního jednání obchodního zástupce, ovšem tento důvod nebyl příčinou této výpovědi?

2) V případě, že je vnitrostátní právní úprava tohoto typu slučitelná se směrnicí:

Brání čl. 18 písm. a) směrnice tomu, aby byla obdobně použita vnitrostátní právní úprava týkající se vyloučení nároku na odškodnění v případě, kdy vážný důvod pro ukončení smlouvy bez výpovědní lhůty v důsledku protiprávního jednání obchodního zástupce vyšel najevo teprve po oznámení běžné výpovědi a zmocnitel se o něm dozvěděl až po zániku smlouvy, takže již smlouvu nemohl

znovu ukončit bez výpovědní lhůty na základě protiprávního jednání obchodního zástupce?“

K předběžným otázkám

K pravomoci Soudního dvora a k přípustnosti předběžných otázek

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

- 19 Volvo Car považuje žádost o rozhodnutí o předběžné otázce za nepřijatelnou. Předmět sporu v původním řízení totiž podle ní nespadá do působnosti směrnice. Koncesionář, jako je společnost AHW, není „obchodním zástupcem“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice ani ve smyslu § 84 odst. 1 první věty HGB. Zásada výkladu ustanovení vnitrostátního práva v souladu se směrnicemi se přitom uplatňuje pouze s ohledem na přímou působnost těchto směrnic.
- 20 Společnost AHW uvedla na jednání, že vzhledem k tomu, že se v německém právu ustanovení o obchodních zástupcích použijí *per analogiam* na koncesionářské smlouvy, jsou položené otázky přípustné. Krom toho první otázka nemá hypotetickou povahu.

- 21 Německá vláda tvrdí, že v německém právu se ustanovení týkající se obchodních zástupců použijí *per analogiam* na koncesionáře. Rozhodnutí o nároku společnosti AHW na odškodnění tudíž závisí na tom, jak mají být vykládána ustanovení směrnice týkající se vyloučení nároku obchodních zástupců na odškodnění. Pokud jde o první otázku, německá vláda na jednání upřesnila, že tato otázka není hypotetická, jelikož se týká problému, jehož řešení předchází odpovědi na druhou otázku.
- 22 Podle názoru Komise nic nebrání pravomoci Soudního dvora k zodpovězení předběžných otázek, jelikož německé právní předpisy provádějící směrnici musí být vykládány v souladu s ní. Komise však vyjadřuje pochybnosti ohledně přípustnosti první otázky, která se týká případu neodpovídajícího skutkovým okolnostem, o nichž má rozhodnout předkládající soud v projednávaném případě.

Závěry Soudního dvora

- 23 Zaprvé, pokud jde o pravomoc Soudního dvora k zodpovězení předběžných otázek, je třeba připomenout, že v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU je věcí pouze vnitrostátního soudu, aby s ohledem na konkrétní okolnosti každé věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak i relevanci otázek, které pokládá Soudnímu dvoru. Odmítnutí žádosti podané vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad práva Unie nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo pokud se jedná o obecnou nebo hypotetickou otázku (viz zejména rozsudek ze dne 16. března 2006, Poseidon Chartering, C-3/04, Sb. rozh. s. I-2505, bod 14).

- 24 V důsledku toho, pokud se otázky položené vnitrostátními soudy týkají výkladu ustanovení práva Unie, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout. Ani z ustanovení článku 267 SFEU, ani z účelu řízení zavedeného tímto článkem totiž nevyplývá, že autoři Smlouvy měli v úmyslu vyloučit z pravomoci Soudního dvora žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se ustanovení práva Unie v konkrétním případě, kdy vnitrostátní právo členského státu odkazuje na obsah tohoto ustanovení za účelem určení pravidel použitelných na situaci, která je čistě vnitřní záležitostí tohoto státu (viz výše uvedený rozsudek Poseidon Chartering, bod 15).
- 25 Pokud totiž vnitrostátní právní úprava přizpůsobí řešení situací, které jsou čistě vnitřní záležitostí, řešením upraveným právem Unie, zejména za účelem předejití výskytu diskriminace nebo případným narušením hospodářské soutěže, existuje jasný zájem Unie na tom, aby se za účelem předejití budoucím rozdílným výkladům dostalo ustanovením nebo pojmům převzatým z práva Unie jednotného výkladu bez ohledu na podmínky, za kterých se mají uplatnit (výše uvedený rozsudek Poseidon Chartering, bod 16).
- 26 V projednávaném případě, ačkoli se otázky týkají koncesionářské smlouvy, a nikoli smlouvy o obchodním zastoupení, a směrnice tedy neupravuje danou situaci přímo, to nic nemění na tom, že v německém právu se s oběma těmito typy smluv zachází stejně (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Poseidon Chartering, bod 17).
- 27 Navíc žádná skutečnost vyplývající ze spisu neumožňuje předpokládat, že předkládající soud má možnost odchýlit se od výkladu ustanovení směrnice podaného Soudním dvorem.

- 28 Za těchto podmínek je třeba námitku nedostatku pravomoci zamítnout.
- 29 Pokud jde zadruhé o přípustnost první otázky, je třeba poukázat na to, že tato otázka se týká situace, kdy v okamžiku běžné výpovědi smlouvy existuje důvod opravňující k výpovědi smlouvy bez výpovědní lhůty, který zmocnitel neuplatnil jako odůvodnění této výpovědi. Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, k porušení smluvních povinností, které je vytýkáno společnosti AHW, došlo po oznámení běžné výpovědi koncesionářské smlouvy.
- 30 Za těchto podmínek je nutné konstatovat, že první předběžná otázka se týká čistě hypotetické situace, která zjevně neodpovídá skutkovým okolnostem věci v původním řízení, a představuje tedy otázku, která není relevantní pro řešení sporu v původním řízení.
- 31 Z toho vyplývá, že první otázka je nepřijatelná.

K věci samé

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

- 32 Volvo Car navrhuje odpovědět na druhou položenou otázku záporně, přičemž vychází z širšího výkladu kritérií uvedených v čl. 18 písm. a) směrnice. Konkrétně, nic

v tomto ustanovení neumožňuje učinit závěr, že vyloučení odškodnění má záviset na čistě nahodilém kritériu, zda protiprávní jednání opravňující k rozhodnutí ukončit smlouvu bez výpovědní lhůty bylo zjištěno před zánikem smlouvy, či nikoliv.

33 Jak uvedla společnost AHW na jednání, kdyby se zmocnitel mohl vyhnout povinnosti zaplatit obchodnímu zástupci odškodnění na základě širokého výkladu čl. 18 písm. a) směrnice, vedlo by to k narušení hospodářské soutěže. Je tedy třeba vycházet z doslovného výkladu uvedeného ustanovení, které představuje výjimku z povinnosti vyplácet odškodnění, a takový výklad vyžaduje, aby protiprávní jednání zástupce bylo přímou příčinou rozhodnutí ukončit smlouvu. Krom toho na základě čl. 17 odst. 2 písm. a) směrnice, který vyžaduje přezkum ekvity, je možné snížit výši odškodnění, nebo dokonce odškodnění zástupci vůbec nepřiznat.

34 Německá vláda navrhuje odpovědět na druhou otázku kladně. Směrnice, jejímiž základními principy jsou důvěra a povinnost vzájemné loajality, se totiž snaží o nastolení spravedlivé rovnováhy mezi zájmy zúčastněných stran. Podle čl. 18 písm. a) směrnice je nárok na odškodnění vyloučen, jestliže neplnění povinností ze strany obchodního zástupce nebylo přímo příčinou rozhodnutí ukončit smlouvu, nicméně objektivně existovalo před přijetím uvedeného rozhodnutí a podle vnitrostátních právních předpisů mohlo opravňovat k rozhodnutí ukončit smlouvu bez výpovědní lhůty. Stačí, aby protiprávní jednání obchodního zástupce mohlo být teoreticky použito jako důvod rozhodnutí ukončit smlouvu (hypotetická příčinná souvislost). Naopak vzhledem k tomu, že obě výše uvedené podmínky musí být splněny kumulativně, čl. 18 písm. a) směrnice se podle názoru německé vlády nepoužije, pokud tyto podmínky nejsou

splněny ve stejném okamžiku a k nesplnění povinnosti došlo až po přijetí rozhodnutí ukončit smlouvu.

35 Podle Komise má režim zavedený články 17 až 19 směrnice kogentní povahu. Zároveň je širší výklad čl. 18 písm. a) směrnice slučitelný se spravedlivým kompromisem mezi zájmy zmocnitele a obchodního zástupce. Obchodní zástupce totiž zasluhuje ochranu rovněž tehdy, pokud zmocnitel nepovažoval jeho jednání za dostatečně závažné, aby odůvodnilo vypovězení smlouvy. Krom toho nic nebrání zmocniteli v tom, aby obchodnímu zástupci sdělil, že jeho jednání by jej vedlo k ukončení smlouvy, pokud by tak již neučinil.

36 V případě, že zmocnitel zjistí neplnění povinností ze strany obchodního zástupce až po zániku smluvního vztahu, je pro něj nemožné ukončit z tohoto důvodu smlouvu, neboť již neexistuje smluvní vztah, který by mohl být ukončen. Vzhledem k tomu, že zákonodárce Unie neuvedl ve směrnici ustanovení pro tuto variantu, mohou členské státy při dodržení mezí stanovených Smlouvou nárok na odškodnění vyloučit, či nikoliv. V případě, kdy se zmocnitel dozvěděl o existenci protiprávního jednání zástupce před zánikem smlouvy a neuplatnil uvedené jednání jako důvod výpovědi, zůstává nárok na odškodnění zachován, ale k uvedenému chování může být přihlédnuto při úpravě výše odškodnění z důvodů ekvity.

Odpověď Soudního dvora

37 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 18 písm. a) směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby nezávislému obchodnímu zástupci

nebylo vyplaceno odškodnění za zákazníky v případě, kdy zmocnitel zjistí existenci neplnění povinností ze strany tohoto zástupce, ke kterému došlo po oznámení výpovědi smlouvy s výpovědní lhůtou a před uplynutím této lhůty a které by odůvodňovalo okamžité ukončení dotčené smlouvy.

- 38 K zodpovězení této otázky je třeba připomenout, že podle čl. 18 písm. c) směrnice se v něm zmiňované odškodnění nevyplatí, jestliže zmocnitel vypoví smlouvu „z důvodu“ neplnění povinností ze strany obchodního zástupce, které by podle vnitrostátních právních předpisů opravňovalo k okamžitému zániku smlouvy.
- 39 Použití výrazu „z důvodu“ zákonodárcem Unie podporuje tezi, obhajovanou zejména ze strany Komise, že uvedený zákonodárce chtěl, aby obchodnímu zástupci mohlo být odepřeno odškodnění podle článku 17 směrnice pouze v případě existence přímé příčinné souvislosti mezi neplněním povinností z jeho strany a rozhodnutím zmocnitele smlouvu vypovědět.
- 40 Tento výklad potvrzuje proces vzniku směrnice. Jak totiž vyplývá z návrhu směrnice (Úř. věst. 1977, C 13, s. 2), Komise původně navrhovala, aby se odškodnění za zákazníky nevyplácelo, pokud zmocnitel vypověděl nebo „mohl vypovědět smlouvu“ v případě takového zaviněného jednání ze strany obchodního zástupce, že by nebylo možné od zmocnitele požadovat pokračování smluvního vztahu. Je však nutné konstatovat, že zákonodárce Unie druhý navrhovaný důvod vyloučení ve směrnici nezachoval.

- 41 Výše uvedený výklad je rovněž podpořen tím, že stejný výraz je použit v různých jazykových verzích čl. 18 písm. a) směrnice, zejména ve španělské („por un incumplimiento imputable al agente comercial“), německé („wegen eines schuldhaften Verhaltens des Handelsvertreter“), anglické („because of default attributable to the commercial agent“), francouzské („pour un manquement imputable à l’agent commercial“), italské („per un’inadempienza imputabile all’agente commerciale“), jakož i polské („z powodu uchybienia przypisywanego przedstawicielowi handlowemu“).
- 42 Je třeba dodat, že čl. 18 písm. a) směrnice musí být jakožto výjimka z nároku zástupce na odškodnění vykládán striktně. Toto ustanovení tedy nemůže být vykládáno tak, aby vedlo k doplnění důvodu vyloučení odškodnění, jež není výslovně stanoveno tímto ustanovením.
- 43 Za těchto podmínek, pokud se zmocnitel dozví o neplnění povinností obchodního zástupce až po zániku smlouvy, nelze již použít mechanismus stanovený v čl. 18 písm. a) směrnice. Obchodnímu zástupci tedy nemůže být odepřen nárok na odškodnění na základě tohoto ustanovení, pokud zmocnitel poté, co zástupci oznámil výpověď smlouvy s výpovědní lhůtou, zjistí existenci neplnění povinností ze strany tohoto zástupce, které by odůvodňovalo okamžité ukončení této smlouvy.
- 44 Je však třeba dodat, že podle čl. 17 odst. 2 písm. a) druhé odrážky směrnice má obchodní zástupce nárok na odškodnění, jestliže zaplacení tohoto odškodnění je spravedlivé s ohledem na všechny okolnosti. Nelze tedy vyloučit, že k jednání

uvedeného zástupce může být přihlédnuto v rámci ověření spravedlivosti jeho odškodnění.

- 45 S ohledem na tyto úvahy je třeba odpovědět na druhou otázku tak, že čl. 18 písm. a) směrnice brání tomu, aby nezávislému obchodnímu zástupci nebylo vyplaceno odškodnění za zákazníky v případě, kdy zmocnitel zjistí existenci neplnění povinností ze strany tohoto zástupce, ke kterému došlo po oznámení výpovědi smlouvy s výpovědní lhůtou a před uplynutím této lhůty a které by odůvodňovalo okamžité ukončení dotčené smlouvy.

K nákladům řízení

- 46 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 18 písm. a) směrnice Rady 86/653/EHS ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců brání tomu, aby nezávislému obchodnímu zástupci nebylo vyplaceno odškodnění za zákazníky v případě, kdy zmocnitel zjistí existenci neplnění povinností ze

strany tohoto zástupce, ke kterému došlo po oznámení výpovědi smlouvy s výpovědní lhůtou a před uplynutím této lhůty a které by odůvodňovalo okamžité ukončení dotčené smlouvy.

Podpisy.